

OBCZAN LIVE: PŘECHODNÁ USTANOVENÍ A JEJICH APLIKACE V HRANIČNÍCH PŘÍPADECH (DODATKY, SMLOUVY O SMLOUVĚ BUDOUCÍ, RÁMCOVÉ SMLOUVY)

9. 3. 2015 / Martin Sztefek / JŠK, advokátní kancelář, s.r.o.

Dalším tématem interpretační besedy byla aplikace přechodných ustanovení v hraničních případech, a to použití § 3028 odst. NOZ na rámcové smlouvy, smlouvy o smlouvě budoucí a dodatky ke smlouvám uzavřeným před účinností NOZ. Referent ve svém příspěvku vystihl důležitost přechodných ustanovení, poukázal na nejednotnost názorů ohledně jejich aplikace a nastínil možná řešení zmíněných problémů.

Kdy dochází ke vzniku právního poměru ve smyslu § 3028 odst. 3

Jistým východiskem pro řešení některých souvisejících otázek je posouzení, kdy dochází ke vzniku právního poměru, o němž hovoří ustanovení § 3028 odst. 3. Konkrétně jde pak o otázku, čím se bude řídit smlouva, jestliže návrh na její uzavření byl učiněn v roce 2013, avšak k akceptaci tohoto návrhu došlo až za účinnosti NOZ. Na tuto otázku byly doposud zaznamenány 2 názory. První názor zastávají R. Pelikán s I. Pelikánovou, podle nichž je rozhodujícím kritériem pro určení rozhodného práva uzavření smlouvy.^[1] Je-li tedy návrh na uzavření smlouvy akceptován za účinnosti NOZ, není tu nic, co by bylo třeba chránit setrváním na starém právním režimu, a tedy smlouvou založený právní vztah (poměr) se bude řídit novým právem.

Opačné stanovisko zastávají mj. F. Melzer a M. Hulmák. Tito autoři uznávají, že právní poměr ze smlouvy vzniká jejím uzavřením. Důležité však je, že nabídku netvoří pouze výslovně uvedený obsah, ale i dispozitivní úprava jinak na závazek aplikovatelná. Již touto nabídkou dochází ke vzniku poměru mezi navrhovatelem a oblátem, který získává právo svým jednostranným jednáním smlouvu uzavřít. Z důvodu ochrany subjektů ve stabilitu právního řádu proto docházejí k závěru, že smlouva a právní poměr jí založený se řídí právem účinným k okamžiku perfekt návrhu na její uzavření.^[2]

Z diskutujících vystoupil mj. prof. Fiala, který zdůraznil rozlišování mezi právním poměrem na straně jedné a smlouvou na straně druhé, což je důležité z pohledu ustanovení § 3028 odst. 3 NOZ. Dále jak F. Korbela a P. Tégl poukázali na skutečnost, že odpověď na otázku, jakým právním režimem se řídí konkrétní smlouva, je třeba hledat pomocí poměrování právních principů (ochrana důvěry v právo, legitimní očekávání, ochrana nabytých práv).

Smlouva o smlouvě budoucí a rámcové smlouvy

Referent poté přistoupil k jednotlivým případům aplikace výše uvedeného § 3028 odst. 3 NOZ. První z nich byly rámcové smlouvy a smlouvy o smlouvě budoucí. Klíčovou otázkou je, čím se bude řídit realizační smlouva uzavřená za účinnosti NOZ, jestli rámcová smlouva se řídí starou právní úpravou. Tatáž otázka se pak uplatní i v případě režimu budoucí smlouvy z roku 2014 uzavřené na základě smlouvy o smlouvě budoucí, jež se řídí starou právní úpravou. V této souvislosti se doposud publikovaná literatura shoduje v tom, že je třeba rozlišovat mezi závazkem z rámcové smlouvy a závazkem vyplývajícím z realizační smlouvy, resp. závazkem ze smlouvy o smlouvě budoucí a konkrétní budoucí smlouvou. Jestliže je budoucí, resp. realizační smlouva uzavřena za účinnosti NOZ, měla by se řídit novou právní úpravou.^[3] Otázkou nicméně zůstává, zda se tento závěr uplatní i v případě, kdy smlouva o smlouvě budoucí, resp. rámcová smlouva obsahují úplné ujednání mezi stranami a při uzavření budoucí/realizační smlouvy již nedochází k žádnému vyjednávání.

Prof. Fiala souhlasil, že složitější situace může nastat tehdy, kdy je pactum de contrahendo uzavřeno v roce 2013, povinnost uzavřít konkrétní budoucí smlouvu rovněž vznikla v roce 2013, takže se bude právní poměr řídit starou právní úpravou.

Dodatky

Poněkud složitější situace je v případě dodatkování smluv, které se řídí starou právní úpravou. Na prvním místě je třeba říct, že uzavírání dodatku za účinnosti NOZ se bude řídit novou právní úpravou. Otázkou však zůstává, čímž se bude řídit závazek (smlouva) po uzavření dodatku, tedy zda se překloupí do obligace podléhající novému právu, či zda si podrží povahu staré obligace.

V debatě vystoupil mj. Prof. Fiala, podle něhož jde v případě dodatků o novaci, a v konkrétní situaci se posoudí, zda jde o novaci privativní či kumulativní. Půjde-li o privativní novaci, je situace jasná, naproti tomu kumulativní novace působí jisté potíže. F. Korbela připomněl, že při uzavírání dodatků ke smlouvám řídicí se dosavadní právní úpravou se nicméně použije nová právní úprava týkající se kontraktačního procesu.

Výsledky hlasování

Debatu uzavřelo hlasování o aplikaci přechodných ustanovení na „NOZem rozřáté“ právní vztahy. Výsledky hlasování na besedě byly následující:

		Bude se řídit		Nejsem přesvědčen(a) o žádné z uvedených možností / záleží na situaci a okolnostech	Celkem hlasů
		Starým právem	Novým právem		
Kontrakční proces Oferta učiněná za starého práva, akceptace učiněná za nového práva.	Čím se bude řídit uzavřená smlouva...?	38,35 %	51,87 %	9,77 %	133
Smlouva o smlouvě budoucí Smlouva o smlouvě budoucí uzavřená za starého práva, budoucí smlouva uzavřená za nového práva. Čím se bude řídit budoucí smlouva...?	Na začátku byla budoucí smlouva dohodnuta úplná.	58,14 %	36,43 %	5,43 %	129
	Na začátku byla budoucí smlouva dohodnuta pouze neúplná.	11,63 %	77,52 %	10,85 %	129
Rámcová smlouva Rámcová smlouva uzavřená za starého práva, realizační smlouva uzavřená za nového práva. Čím se řídí realizační smlouva...?	Na začátku byla realizační smlouva dohodnuta úplná.	59,69 %	34,88 %	5,43 %	129
	Na začátku byla realizační smlouva dohodnuta pouze neúplná.	11,9 %	77,78 %	10,32 %	126
Dodatky Smlouva uzavřená za starého práva, ale dodatkována za nového práva.	Čím se bude řídit výsledná, dodatkem upravená smlouva...?	47,76 %	22,39 %	29,85 %	134
	Čím se bude řídit kontrakční proces, v němž vzniká dodatek...?	9,92 %	82,44 %	7,63 %	131

A jaký je Váš názor? Vyjádřete jej prosím prostřednictvím online hlasování níže, popř. komentářem k tomuto článku. Pokud jste již hlasoval/a na besedě, Váš hlas je do výsledků započítán a prosíme, abyste se online hlasování zdržel/a.

1. Pelikán, R., Pelikánová, I. Komentář § 3028 in Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek VI.* Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 1343 (dále jen „Pelikán, Pelikánová - Komentář“).
2. Melzer, F. in Melzer, F., Tégl, P. a kol. *Občanský zákoník - velký komentář. Svazek III. § 419 - 654.* Praha: Leges, 2014, s. 1177 - 1178 (dále jen „Melzer - Komentář“); Hulmák, M. in Lavický P. a kol. *Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1-654). Komentář.* 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, s. 2321 - 2322 (dále jen „Hulmák - Komentář“).
3. Pelikán, Pelikánová - Komentář, s. 1344; Hulmák - Komentář, s. 2323.

Autor: Martin Sztefek

Hlasování

"NOZem rozřáté" právní vztahy a aplikace přechodných ustanovení na ně	Bude se řídit		Nejsem přesvědčen(a) o žádné z uvedených možností / záleží na situaci a okolnostech	Celkem hlasů
	Starým právem	Novým právem		
Kontrakční proces Oferta učiněná ze starého práva, akceptace učiněná za nového práva	☐	☐	☐	195
Čím se bude řídit uzavřená smlouva...?	32.82 %	60 %	7.18 %	

Smlouva o smlouvě budoucí

Smlouva o smlouvě budoucí uzavřená za starého práva, budoucí smlouva uzavřená za nového práva. Čím se bude řídit budoucí smlouva...?

Na začátku byla budoucí smlouva dohodnuta úplná.

68.06 % 28.27 % 3.66 %

191

Na začátku byla budoucí smlouva dohodnuta pouze neúplná.

34.55 % 57.59 % 7.85 %

191

Rámcová smlouva

Rámcová smlouva uzavřená za starého práva, realizační smlouva uzavřená za nového práva. Čím se řídí realizační smlouva...?

Na začátku byla realizační smlouva dohodnuta úplná.

70.16 % 26.18 % 3.66 %

191

Na začátku byla realizační smlouva dohodnuta pouze neúplná.

34.57 % 58.51 % 6.91 %

188

Dodatky

Smlouva uzavřená za starého práva, ale dodatková za nového práva.

Čím se bude řídit výsledná, dodatkem upravená smlouva...?

63.27 % 15.31 % 21.43 %

196

Čím se bude řídit kontrakční proces, v němž vzniká dodatek...?

32.64 % 62.18 % 5.18 %

193

Hlasovat

Zatím žádné diskuzní příspěvky